

Organizacija željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj

Grlić, Josip

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:682656>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences - Institutional Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI**

Josip Grlić

**ORGANIZACIJA ŽELJEZNIČKOG SEKTORA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2020.

Zagreb, 11. ožujka 2020.

Zavod: **Zavod za željeznički promet**
Predmet: **Organiziranje željezničkog prometa**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 5509

Pristupnik: **Josip Grlić (0135246969)**
Studij: **Promet**
Smjer: **Željeznički promet**

Zadatak: **Organizacija željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj**

Opis zadatka:

U radu je potrebno opisati organizaciju željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj. U ovom završnom radu biti će objašnjena pravna osnova željezničkog sektora kao i tvrtke koje su njen dio. Detaljno će se objasniti HŽ Infrastruktura d.o.o. koja je upravitelj željezničkom infrastrukturom u Republici Hrvatskoj koja se bavi organizacijom željezničkog prometa te poslovima investiranja u gradnji i održavanju postojeće željezničke infrastrukture.

Cilj rada je objasniti ulogu prijevoznika i upravitelja infrastrukture u odvijanju željezničkog prometa.

Mentor:

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

---

izv. prof. dr. sc. Borna Abramović

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI**

ZAVRŠNI RAD

ORGANIZACIJA ŽELJEZNIČKOG SEKTORA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ORGANIZATION OF RAILWAY SECTOR IN REPUBLIC OF CROATIA

Mentor: izv. prof. dr. sc. Borna Abramović

Student: Josip Grlić

JMBAG: 015246969

Zagreb, 2020.

SAŽETAK

U radu je opisana organizacija željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj. Organizacija je svjesno udruživanje ljudi radi postizanja nekog cilja uz najmanji mogući napor.

U ovom završnom radu je objašnjena pravna osnova željezničkog sektora kao i tvrtke koje su njen dio. HŽ Infrastruktura d.o.o je upravitelj željezničkom infrastrukturom u Republici Hrvatskoj koja se bavi organizacijom željezničkog prometa te poslovima investiranja u gradnji i održavanju postojeće željezničke infrastrukture.

Cilj rada je objasniti ulogu prijevoznika i upravitelja infrastrukture u odvijanju željezničkog prometa.

KLJUČNE RIJEČI: organizacija, željeznička infrastruktura, HŽ Infrastruktura d.o.o, željeznički prijevoznik, upravitelj željezničkom infrastrukturom.

SUMMARY

This paper describes the organization of the railway sector in the Republic of Croatia. An organization is the conscious association of people to achieve a goal with the least possible effort.

This final paper explains the legal basis of the railway sector and the companies that are part of it. HŽ Infrastruktura d.o.o is a manager of the railway infrastructure in the Republic of Croatia, which deals with the organization of railway traffic and investment activities in the construction and maintenance of existing railway infrastructure.

The paper aims to explain the role of the transporter and the infrastructure manager in the operation of railway transport.

KEYWORDS: organization, railway infrastructure, HŽ Infrastruktura d.o.o, railway operator, infrastructure manager.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. PRAVNA OSNOVA ŽELJEZNIČKOG SEKTORA U REPUBLICI HRVATSKOJ	3
2.1 Razvoj željezničkog sektora	3
2.2 Uporaba željezničke infrastrukture	4
2.2.1 Izdavanje dozvole za obavljanje usluge željezničkog prijevoza.....	4
2.2.2 Pristojba za korištenje željezničke infrastrukture	5
3. USTROJSTVO TIJELA U ORGANIZACIJI ŽELJEZNIČKOG SEKTORA	7
3.1 Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	7
3.1.1 Uprava za cestovnu i željezničku infrastrukturu	7
3.1.2 Uprava za kopneni promet i inspekciju	8
3.2 Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti.....	9
3.2.1 Strateški ciljevi Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti.....	10
3.2.2 Uloga u željezničkom sustavu.....	11
3.3 Agencija za sigurnost željezničkog prometa.....	12
3.4 Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu	13
4. TVRTKE U ŽELJEZNIČKOM SEKTORU.....	15
4.1 HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ d.o.o	15
4.2 HŽ CARGO d.o.o.....	16
4.3 ENNA TRANSPORT d.o.o.....	17
4.4 RAIL CARGO CARRIER-CROATIA d.o.o	18
4.5 SŽ TOVORNI PROMET d.o.o.....	18
4.6 TRANSAGENT RAIL d.o.o.....	18
4.7 EURORAIL LOGISTICS d.o.o.....	19
4.8 RAIL & SEA d.o.o	19
4.9 TRAIN HUNGARY d.o.o	19
5. STUDIJA SLUČAJA: HŽ INFRASTRUKTURA.....	21
5.1 Upravljačka struktura HŽ Infrastrukture d.o.o	21
5.2 Sektor za promet	22
5.2.1 Ustrojstvo Sektora za promet.....	23
5.2.2 Izvršenje prometa.....	25
6. Zaključak	29
Literatura	30

1.UVOD

Željeznički promet je skup povezanih različitih podsustava koji u svom međusobnom djelovanju omogućuju odvijanje željezničkog prometa u svrhu ostvarivanja usluge prijevoza. Podsustavi željezničkog prometa su tehnika željezničkog prometa, tehnologija rada, sigurnost željezničkog prometa i organizacija željezničkog prometa.

Pojam organizacije Novak definira kao svjesno udruživanje ljudi radi postizanja cilja uz najmanji mogući napor. Svaka organizacija temelji se na materijalnim i kadrovskim potencijalima. Kadrovski ili ljudski potencijali su ti koji nam omogućavaju ostvarivanje usluge prijevoza. Materijalna sredstva i potencijali dijele se na stabilna i pokretna sredstva. Stabilna sredstva čine željezničke pruge s pružnim postrojenjima, signalno-sigurnosni uređaji i telekomunikacijski uređaji kao i stabilna postrojenja napajanja sa svim službenim mjestima na pruzi. Pod pokretna sredstva podrazumijevaju se vučna i vučena vozila te vozila za željezničke potrebe koja se kreću na željezničkoj infrastrukturi.

Rad je podijeljen u 8 poglavlja. Opisana su sljedeća poglavlja:

1. Uvod
2. Pravna osnova željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj
3. Ustrojstvo tijela u organizaciji željezničkog sektora
4. Tvrtke u željezničkom sektoru
5. Studija slučaja: HŽ Infrastruktura d.o.o
6. Zaključak
7. Literatura
8. Prilozi

Drugo poglavlje analizira podatke iz Zakona o željeznici odnosno njegovu primjenu vezanu za željezničke prijevoznike koji mogu prometovati na željezničkim prugama u Republici Hrvatskoj.

U trećem poglavlju razrađena je struktura nadležnih tijela koje upravljaju željezničkom infrastrukturom zajedno sa agencijama koje obavljaju različite poslove vezane uz tržište i sigurnost željezničkog prometa.

Četvrta cjelina analizira podatke i informacije o željezničkim prijevoznicima koji se bave prijevozom putnika i tereta.

Peti dio ovog završnog rada je analiziranje organizacije i načina rada HŽ Infrastrukture d.o.o. Objasnjena je struktura društva kao i njen značaj i uloga u organizaciji i reguliranju željezničkog prometa.

2. PRAVNA OSNOVA ŽELJEZNIČKOG SEKTORA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Pravna osnova željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj temelji se na Zakonu o željeznici koji donosi Hrvatski Sabor. Zakonom o željeznici utvrđuju se pravila koja se primjenjuju na upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnos upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika, uvjete za pristup željezničkoj infrastrukturi, željezničke usluge i naknade i korištenje infrastrukturnog kapaciteta te pravni status željezničke infrastrukture [1].

Prema Zakonu o željeznici, željeznički prijevoznik je svaka pravna osoba koja posjeduje dozvolu za obavljanje usluga u željezničkom prometu izdanu od nadležnog tijela. Glavna djelatnost željezničkog prijevoznika je obavljanje usluga željezničkog prijevoza bilo tereta ili putnika uz uvjet da pravna osoba osigura vuču vlakova.

2.1 Razvoj željezničkog sektora

Željeznički prijevoznik je neovisan u smislu upravljanja nad svojom društvom što znači da njegova imovina, dobiti i gubitci su odvojeni od onih upravitelja infrastrukture te da svaki prijevoznik odlučuje o pružanju i prodaji svojih usluga kao i cijeni. Uprava prijevoznika donosi poslovni plan za svaku godinu čime se utvrđuju ciljevi poslovanja.

Kao i željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture u svom radu je neovisan. Odgovoran je za održavanje postojećih kapaciteta, izgradnju novih i upravljanje prometom. Nadzorni odbor i uprava upravitelja infrastrukture u donošenju odluka ne smije biti privržen pojedinom željezničkom prijevozniku nego mora biti transparentan kako ne bi došlo do sukoba interesa. Glavni upravitelj infrastrukture dužan je održavati koordinacijske sastanke sa predstavnicima željezničkih prijevoznika. Koordinacija se mora provoditi najmanje jednom godišnje, a odluke na koordinaciji dužni su objaviti. Na koordinacijskim sastancima korisnici infrastrukture iznose svoje zahtjeve vezane uz održavanje i razvoj infrastrukturnih kapaciteta, zahtjeve vezane uz kvalitetu poslovanje i smanjivanje troškova pristupa infrastrukturi odnosno smanjivanje pristojbi kao i sadržaj i provedbu izvješća o mreži.

Za unaprjeđenje i održavanje željezničke infrastrukture potrebna su znatna financija sredstva. Izvore sredstava za financiranje upravitelja željezničke infrastrukture dijelimo na:

1. sredstva ostvarena naplatom naknada,
2. sredstva državnog proračuna za financiranje upravljanja, organizacije i regulacije željezničkog prometa te
3. vlastiti prihodi upravitelja željezničke infrastrukture.

U skladu s financijskim mogućnostima temeljenim na već navedenim izvorima prihoda upravitelj infrastrukture dužan je donijeti poslovni plan koji uključuje plan građenja, modernizacije, obnove i održavanja i plan upravljanja za predstojeće razdoblje.

2.2 Uporaba željezničke infrastrukture

Zbog liberalizacije prometnog tržišta pojavljuje se povećani interes stranih i domaćih privatnih željezničkih poduzeća. Konkurencija na tržištu za posljedicu implicira rast kvalitete usluge prijevoza. Broj prijevoznika koji se bave isključivo prijevozom tereta u Hrvatskoj raste. Trenutno u Hrvatskoj prometuje osam stranih operatera i jedan hrvatski.

2.2.1 Izdavanje dozvole za obavljanje usluge željezničkog prijevoza

Svakom željezničkom prijevozniku uz jednake uvjete potrebno je odobriti pravo pristupa željezničkoj infrastrukturi. Ako se radi o prijevozniku koji se bavi prijevozom putnika, željeznički prijevoznik ima pravo obavljati manipulaciju s putnicima u službenom mjestu predviđenom za ulazak ili izlazak putnika. Prije ulaska stranog operatera na tržište operateri su dužni ispuniti sljedeće uvjete koje izdaje hrvatsko ministarstvo:

1. sjedište operatora mora biti na teritoriju Republike Hrvatske,
2. mora biti registriran za obavljanje djelatnosti željezničkog prijevoznika za usluge za koje traži dozvolu,
3. ne smije biti pokrenut stečajni postupak,
4. član uprave ne smije biti pravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne ili više godina,
5. financijski mora biti sposoban, svoje obveze mora izvršiti u roku od 12 mjeseci,

6. u radnom odnosu mora imati organizacijsku strukturu koja može osigurati visok stupanj sigurnosti prijevoza te
7. mora biti osigurana kod odgovarajućeg društva i sposobna namiri štetu na temelju vlastite odgovornosti u obavljanju djelatnosti

Dozvolu za obavljanje usluge kojom željeznički prijevoznik stječe pravo korištenja infrastrukture izdaje ministarstvo i ono je odgovorno za provjeru ispunjavanja uvjeta za dobivanje dozvole. Uz uvjete za dobivanje dozvole postoje i uvjeti vezani za dobar ugled kao i uvjeti vezani uz financijsku sposobnost. Uvjeti za dobar ugled isključuju pravne i fizičke osobe koje su bili pravomoćno osuđivane zbog kaznenog djela dok uvjeti vezani uz financijsku sposobnost potvrđuju da pravna osoba koja iziskuje dozvolu posjeduje financijska sredstva kojima će svoje financijske obveze moći uredno platiti. Uz prethodno navedene uvjete postoje i uvjeti vezani uz stručnost koji dokazuju da upravljačka struktura raspolaže potrebnim znanjem za nadzor nad provedbom djelatnosti. Svaka pravna osoba mora imati najmanje jednu osobu sa visokom stručnom spremom.

Postupak izdavanja dozvole traje do 60 dana, unutar kojih ministarstvo mora donijeti obrazloženu odluku. Dozvola izdana u Republici Hrvatskoj vrijedi na cijelom području Europske unije. Izdana dozvola vrijedi 5 godina, nakon toga ministarstvo provodi ispitivanje uvjeta. U slučaju nesavjesno obavljanja djelatnosti ministarstvo može ukinuti ili privremeno oduzeti dozvolu svakom prijevozniku.

2.2.2 Pristojba za korištenje željezničke infrastrukture

Svaki željeznički prijevoznik dužan je, u pisanom obliku, prije korištenja infrastrukturnog kapaciteta koji mu je dodijeljen s upraviteljem infrastrukture sklopiti ugovor o pristupu i druge ugovore kojima se uređuju međusobna prava i obveze između željezničkog prijevoznika i upravitelja infrastrukture u vezi s željezničkim uslugama. Upravitelj infrastrukture određuje visinu pristojbi za željezničke usluge koje pruža na transparentan i nediskriminirajući način. Sve fizičke ili pravne osobe na koje se ugovor odnosi dužne su poštovati povjerljivost podataka.

Iznos pristojbi računa se na temelju mjera koje su određene Provedbenom uredbom Komisije Europske Unije. Pristojbe za minimalni pristupni paket i za pristup kolosijecima određuju se na razini troška koji je izravno nastao kao posljedica

obavljanja željezničke usluge. Upravitelj željezničke infrastrukture može pristojbe modificirati u skladu s varijacijom troškova.

Sve popuste za pristojbe željezničkih prijevoznika određuje upravitelj infrastrukturom. Popust može biti odobren samo u iznosu koji odgovara stvarnoj uštedi upravitelja infrastrukture.

U slučaju da je određenom željezničkom prijevozniku dodijeljen određeni infrastrukturni kapacitet, a on ga ne koristi, upravitelj infrastrukture je dužan naplatiti pristojbu.

Željezničkom prijevozniku se infrastrukturni kapacitet dodjeljuje i on ga koristi u razdoblju od trajanja jednog voznog reda, osim ako ugovorom nije utvrđeno korištenje na duže razdoblje.

3. USTROJSTVO TIJELA U ORGANIZACIJI ŽELJEZNIČKOG SEKTORA

Tijela koja sudjeluju u organizaciji željezničkog sektora: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture te agencije koje obavljaju poslove vezane uz tržište i sigurnost željezničkog sustava.

3.1 Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Ministarstvo mora prometa i infrastrukture obavlja upravne poslove i poslove koji se odnose na unutarnji i međunarodni pomorski, cestovni, željeznički, zračni i poštanski promet [2]. Izrađuje, planira i provodi strateške dokumente kao i projekte uz unaprjeđenje infrastrukture. U domeni rada Ministarstva mora, prometa i infrastrukture je i zaštita mora od onečišćenja, morske luke i utvrđivanje granica pomorskog dobra. Sve pomorske agencije i sva pomorska osiguranja odgovaraju Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture. Također ono obavlja inspekcijske poslove koji se odnose na sigurnosti plovidbe na moru, sigurnost unutarnjeg i međunarodnog cestovnog prometa i cesta, sigurnosti zračne plovidbe i sigurnosti plovidbe na unutarnjim vodama.

Stručni i drugi poslovi koji su u nadležnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture se odnose na organiziranje izrade strateških infrastrukturnih projekata i investicijskih programa za sve vidove prometa. Također, organizira velike infrastrukturne investicijske radove odnosno njihovu rekonstrukciju ili održavanje.

3.1.1 Uprava za cestovnu i željezničku infrastrukturu

Uprava za cestovnu i željezničku infrastrukturu obavlja upravne i stručne poslove iz područja željezničke i cestovne infrastrukture. Provodi politiku razvoja željezničke i cestovne infrastrukture te prati EU propise na temelju kojih izrađuje strateške dokumente, programe i planove za daljnji napredak postojeće infrastrukture. Također, obavlja poslove koji se odnose na nadzor u primjeni propisa cestovne i željezničke infrastrukture od strane trgovačkih društava koja upravljaju cestovnom i željezničkom infrastrukturom.

Za obavljanje poslova Uprave za cestovnu i željezničku infrastrukturu, nadležni su:

1. Sektor za strateške projekte i financije i

2. Sektor za razvoj i unaprjeđenje infrastrukture.

Sektor za strateške projekte i financije sudjeluje u izradi i provedbi strateških dokumenata, programa i projekata na kojima se temelji razvoj cestovne i željezničke infrastrukture Republike Hrvatske, obavlja praćenja poslovanja i financijsko planskih dokumenata društava u vlasništvu Republike Hrvatske, sudjeluje u planiranju i izradi državnog proračuna, provodi poslove vezane uz financijsku kontrolu trošenja sredstava doznačenih iz državnog proračuna.

Sektor za razvoj i unaprjeđenje infrastrukture prikuplja i obrađuje podatke o izgrađenosti i stupnju razvijenosti infrastrukture te na temelju toga poduzima mjere potrebne za unaprjeđenje. Njegova zadaća je da kontrolira natječajne postupke za koncesijske projekte i njihovu provedbu od strane drugih pravnih osoba. Službe koje djeluju unutar Sektora za razvoj i unaprjeđenje infrastrukture:

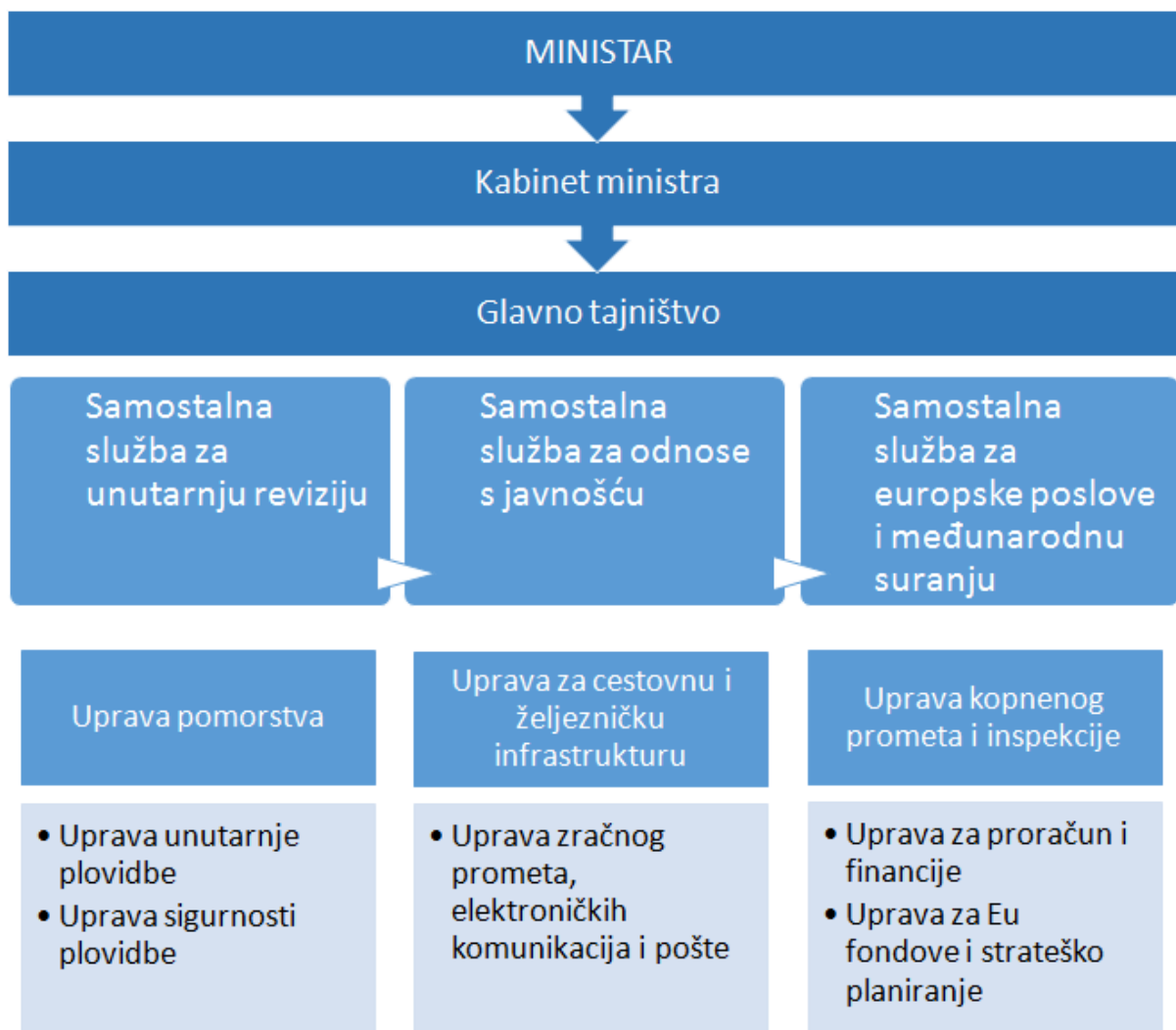
1. Služba za cestovnu infrastrukturu te
2. Služba za željezničku infrastrukturu.

3.1.2 Uprava za kopneni promet i inspekciju

Uprava kopnenog prometa i inspekcije obavlja upravne i stručne poslove strateškog planiranja iz područja žičanog, cestovnog, željezničkog i intermodalnog prometa te sve popratne poslove vezane uz sigurnost na cestama i žičarama kao i inspekcije cesta, žičara i svih vrsta unutarnjeg i međunarodnog cestovnog prometa.

Uprava za kopneni promet i inspekciju dijeli se na sljedeće sektore:

1. Sektor cestovnog prometa,
2. Sektor željezničkog i intermodalnog prometa,
3. Sektor inspekcije sigurnosti cestovnog prometa i cesta te
4. Sektor za pravne i opće poslove.

Slika 1: Ustrojstvo MPPPI

Izvor: prilagodio autor prema <https://mmpi.gov.hr/djelokrug-9/ustrojstvo/8148>

3.2 Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM) ima središte u Zagrebu i ona je državna agencija za obavljanje regulacijskih i ostalih poslova u okviru propisa koji su propisani Zakonom o elektroničkim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama i Zakonom o regulaciji tržišta željezničkih usluga [3].

HAKOM je osnivala Republika Hrvatska, a njena osnivačka prava ostvaruju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske. Za svoj rad HAKOM odgovara Hrvatskom saboru. Rad agencije je javan i ona je samostalna i neovisna pravna osoba.

Agencijom upravlja vijeće, koje ima pet članova. Vijeće imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Dužnost Vijeća je da svake

godine Hrvatskom saboru i Vladi Republike Hrvatske dostavi izvješće o radu za proteklu godinu. Odabrano Vijeće upravlja agencijom u razdoblju od pet godina. Odluka se donosi većinom glasova svih članova uprave.

HAKOM se bavi regulacijom tržišta poštanskih i željezničkih usluga i djeluje u interesu potrošača odnosno korisnika usluge. To postiže poticanjem predvidivosti, sprječavanjem diskriminacije, promicanjem djelotvornih investicija, zaštitom tržišnog natjecanja te doprinosom razvoju tržišta Europske Unije.

3.2.1 Strateški ciljevi Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti

Strategija HAKOM-a definira se za trogodišnje razdoblje. Definiraju se četiri glavna cilja kroz temeljna određenja agencije koja obuhvaćaju misiju, viziju i vrijednosti organizacije.

Glavni strateški ciljevi HAKOM-a za razdoblje od 2019. do 2020 su:

1. Promicanje interesa potrošača,
2. Poticanje učinkovitog tržišnog natjecanja, inovacija i investicija,
3. Razvoj unutarnjeg tržišta Europske Unije te
4. Stvaranje poslovne i operativne izvrsnosti.

Slika 2. Sustav ciljeva HAKOM-a

Izvor: Strategija HAKOM-a za razdoblje od 2019. do 2021. godine

Promicanje interesa potrošača je prvi strateški cilj HAKOM-a. Potrošači ili korisnici krajnjih usluga su u središtu djelovanja zato što zadovoljni korisnici generiraju veću dinamiku i razvoj tržišta. Da bi se to ostvarilo HAKOM nastoji osigurati visoku razinu zaštite korisnika usluge, omogućiti pristup svim univerzalnim uslugama i osigurati visoku razinu zaštite osobnih podataka kao i privatnosti.

Drugi glavni strateški cilj je Poticanje učinkovitog tržišnog natjecanja, inovacija i investicija što znači da HAKOM nastoji osigurati osnove za pružanje odgovarajućih usluga, kvalitete i konkurentnih cijela za korisnike.

Treći glavni strateški cilj je Razvoj unutarnjeg tržišta Europske Unije. Osim regulacije tržišta, zadaća HAKOM-a je i da uklanja zapreke u obavljanju svih mrežnih djelatnost na području Europske Unije. U suradnji s nacionalnim tijelima, tijelima komisije i europskim regulatorima pravovremeno harmonizira sve propise koje donosi Europska Unija.

Posljednji cilj Stvaranje poslovne i operativne izvrsnosti odnosi se na unaprjeđenje rada same agencije. Kako bi se lakše ostvarili postavljeni strateški ciljevi potrebno je unaprijediti organizacijsku strukturu i učinkovitost. U ostvarenju ovog strateškog cilja prioritet je razvoj ljudskih potencijala, odnosno selekcija kvalitetnog kadra koji će pridonijeti u razvoju agencije kao i suradnja s korisničkim udrugama.

3.2.2 Uloga u željezničkom sustavu

HAKOM regulira tržište željezničkih usluga, u svrhu osiguranja tržišta usluga dužan je poduzeti sve mjere kako bi se ostvarili strateški ciljevi, a posebno:

1. promiče tržišno natjecanje na tržištu željezničkih usluga,
2. promiče interese korisnika željezničkih usluga te
3. pridonosi razvoju jedinstvenog europskog tržišta željezničkih usluga.

HAKOM obavlja regulatorne poslove u vezi s diskriminacijom, ograničavanju i svim nezakonitim postupcima djelovanja na tržištu. Kontrolira pristojbe koje pružatelji željezničke usluge plaćaju upravitelju infrastrukture. Isto tako, daje odobrenje za naplatu naknade u slučaju nedostatnosti kapaciteta na određenim dijelovima infrastrukture. HAKOM daje mišljenje o upravljanju infrastrukturom, visini pristojbi i utjecaju Vlade na željeznički sustav. Također su tijelo zaduženo za prigovore u kvaliteti željezničkog prometa. Za putnički promet predstavljaju inspekciju.

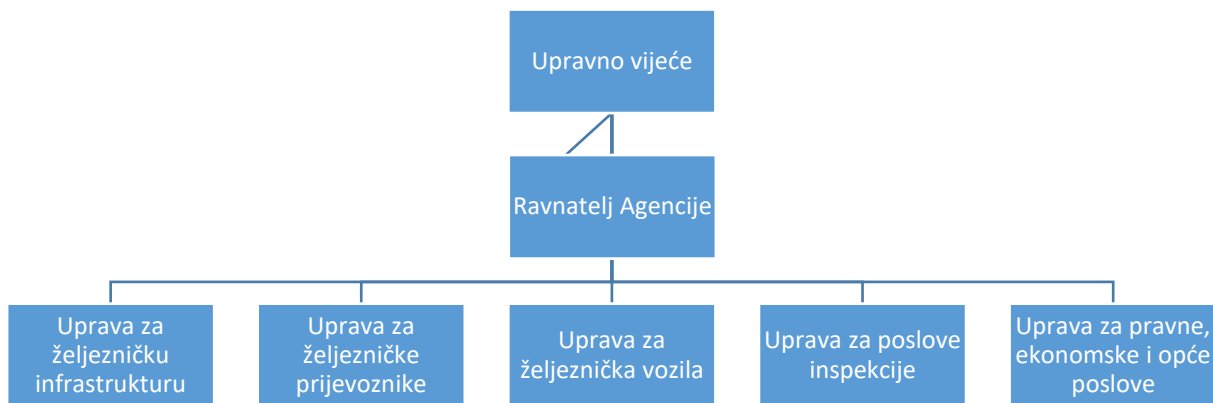
3.3 Agencija za sigurnost željezničkog prometa

Agencija za sigurnost željezničkog prometa (ASZ) je samostalna i neovisna javna ustanova osnovana Zakonom o Agenciji za sigurnost željezničkog prometa koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009. godine. ASZ je samostalna u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga, a za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske kojoj podnosi godišnje izvješće o radu [4].

Njena zadaća je reguliranje i nadzor sigurnosti željezničkog sustava Republike Hrvatske što znači da je Agencija za sigurnost željezničkog prometa tijelo nadležno za sigurnost u smislu željezničkog zakonodavstva Europske Unije. Poslovi koje agencija obavlja naročito su vezani uz potvrde i uvjerenja o sigurnosti, odobrenja, dozvole i druga ovlaštenja te nadzor i inspekciju u cilju osiguravanja zahtjeva za sigurnost željezničkog sustava. Agencija je odgovorna za:

1. izdavanje i ukidanje potvrde o sigurnosti, nadzor propisanih uvjeta te nadzor obavljanja djelatnosti željezničkog prijevoznika,
2. izdavanje i ukidanje uvjerenja o sigurnosti, nadzor ispunjena propisanih uvjeta i zahtjeva te nadzor obavljanja djelatnosti upravitelja infrastrukture,
3. izdavanje odobrenja za puštanje u uporabu infrastrukturnih podsustava i vozila
4. nadzor rada i održavanja strukturnih podsustava u skladu s osnovnim zahtjevima
5. vođenje registra vozila
6. nadzor sustava upravljanja sigurnošću
7. donošenje obvezujućih uputa iz područja svoje nadležnosti
8. odobravanje pokusnih pružnih dionica u svrhu ispitivanja infrastrukturnih podsustava i njihovih dijelova.

Sredstva za rad ASZ-a se u potpunosti osiguravaju iz državnog proračuna Republike Hrvatske što isto tako znači da je i ostvaren prihod dio državnog proračuna Republike Hrvatske.

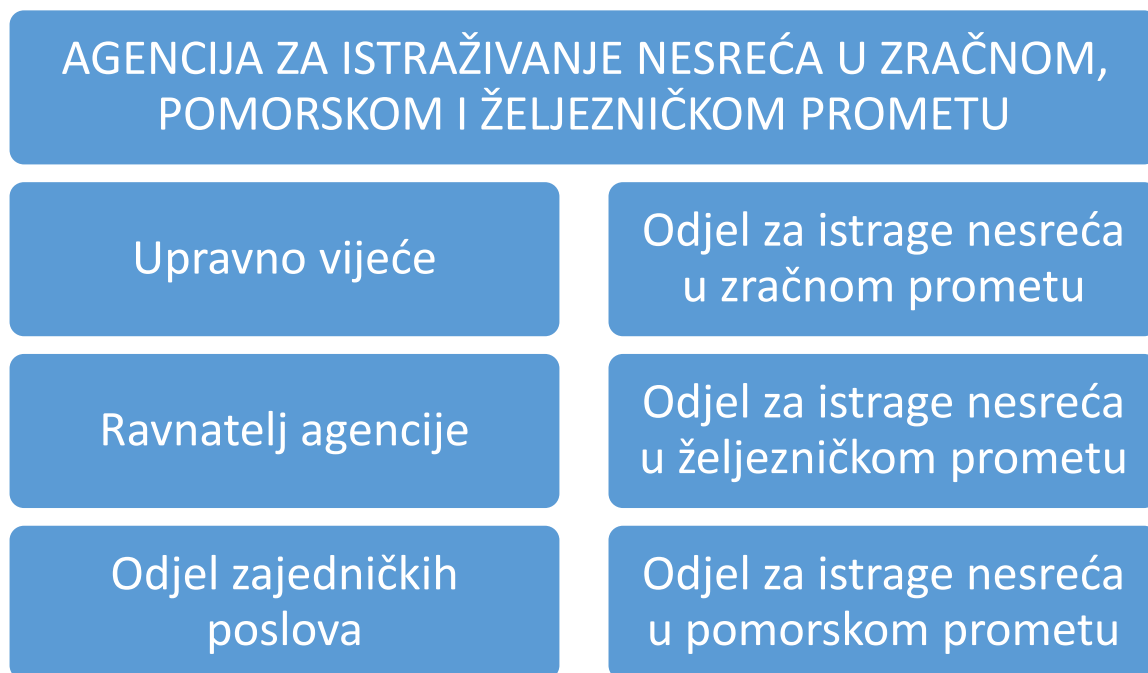

Slika 3. Organizacijska struktura Agencije za sigurnost željezničkog prometa

Izvor: prilagodio autor prema <https://www.asz.hr/o-agenciji/>

3.4 Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu

Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu (AIN) je pravna osoba koja samostalno obavlja poslove određene Zakonom o osnivanju Agencije za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku [5].

Slika 4. Organizacijska struktura AIN-a

Izvor: prilagodio autor prema <http://www.ain.hr/About/Organization>

Agencija je funkcionalno i organizacijski nezavisna od svih drugih tijela te fizičkih i pravnih osoba.

AIN je tijelo koje provodi istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu s ciljem utvrđivanja uzroka nesreća te na osnovu toga izdaje sigurnosne preporuke. Sigurnosne preporuke izdaju se u skladu s zakonima na temelju koji djeluje AIN, a njihova svrha je sprječavanje budućih nesreća. Kako bi se to ostvarilo, AIN surađuje s drugim državnim istražnim tijelima da bi se postigla visoka razina učinkovitosti, žurnosti i kvalitete istraga.

4. TVRTKE U ŽELJEZNIČKOM SEKTORU

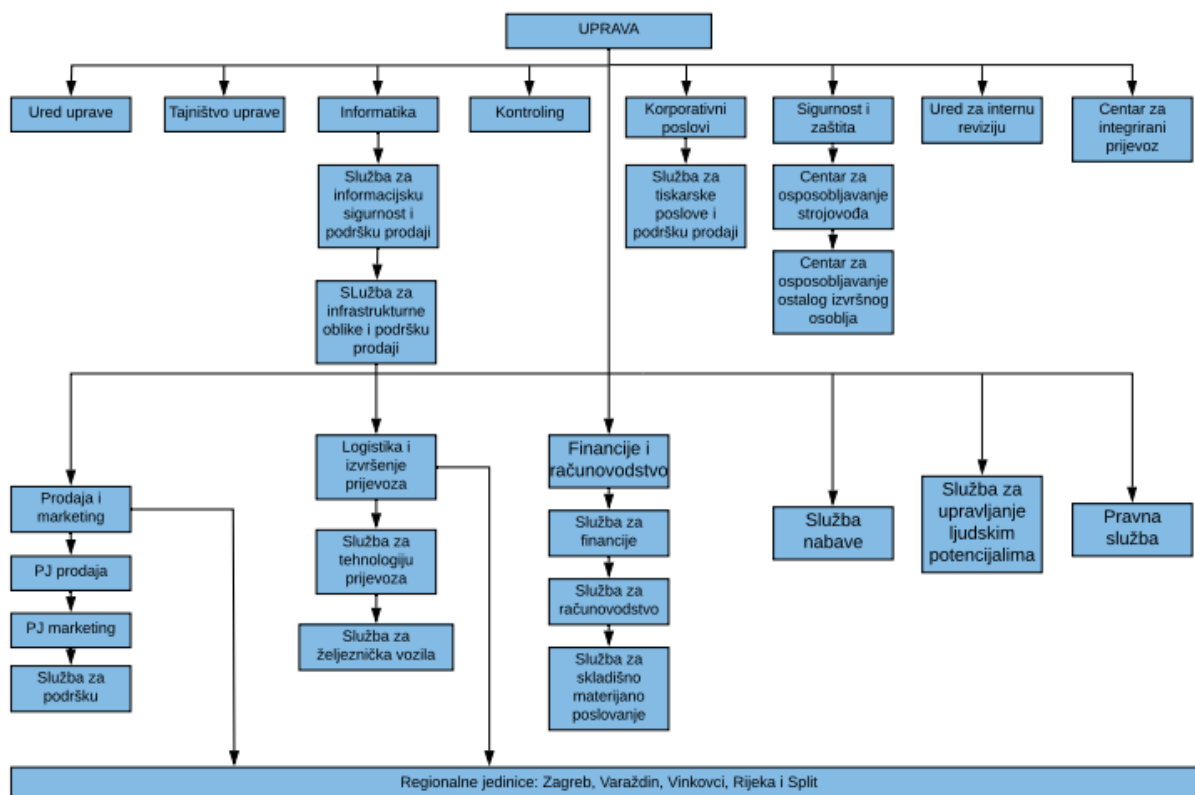
U ovom poglavlju biti će nabrojani i opisani svi željeznički prijevoznici koji prometuju na željezničkoj infrastrukturi u Republici Hrvatskoj. Trgovačko društvo je pravna osoba čiji su osnivanje i ustroj određeni Zakonom o trgovačkim društvima. Trgovačka društva dijele se na društva osoba i društva kapitala [6].

Trgovačka društva kapitala dijelimo na:

- dioničko društvo (d.d.) i
- društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o).

4.1 HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ d.o.o

HŽ Putnički prijevoz (HŽPP) je društvo s ograničenom odgovornošću za prijevoz putnika [7]. Ovo društvo je uz HŽ Cargo d.o.o jedini željeznički prijevoznik koji je u državnom vlasništvu Republike Hrvatske. HŽPP se bavi isključivo prijevozom putnika.

Slika 5. Ustrojstvo HŽPP-a

Izvor: prilagodio autor prema <http://www.hzpp.hr/struktura?m=303&mp=324&r=294>

Djelatnost HŽPP-a u prvom redu jest obavljanje javnog prijevoza putnika u unutarnjem i međunarodnom željezničkom prijevozu. Osnovna svrha tog prijevoza je povezivanje gradskih središta i lokalnih sredina u Hrvatskoj s drugim središtima u Europi te masovan prijevoz putnika unutar gradova. HŽPP iznajmljuje vlastite nekretnine i prijevozna sredstva, pruža usluge vlakopratnje, popravlja i održava željeznička vozila, obavlja vuču vlakova u domaćem i međunarodnom prijevozu.

Temeljni kapital HŽPP-a iznosi 872 367 300.00 kuna [8].

U postojećem voznom redu prometuje 855 vlakova dnevno. Od toga 786 u unutarnjem prometu i 69 u međunarodnom prometu. Cilj društva za 2020. godinu je povećanje broja prevezenih putnika za 3% i povećanje prihoda od prijevoza putnika za 3%.

4.2 HŽ CARGO d.o.o

HŽ Cargo d.o.o je društvo s ograničenom odgovornošću koja se bavi prijevozom tereta u unutarnjem i međunarodnom željezničkom prometu. HŽ Cargo je u 100% državnom vlasništvu [9].

Ostali poslovi vezani uz djelatnost HŽ Carga d.o.o obuhvaćaju utovar i istovar tereta, usluge manevriranje, ranžiranja, iznajmljivanje vlastitih nekretnina i prijevoznih sredstava, pranje i čišćenje vagona, skladištenje nafte i naftnih derivata i sve ostale popratne djelatnosti neophodne za funkcioniranje željezničkog prijevoznika.

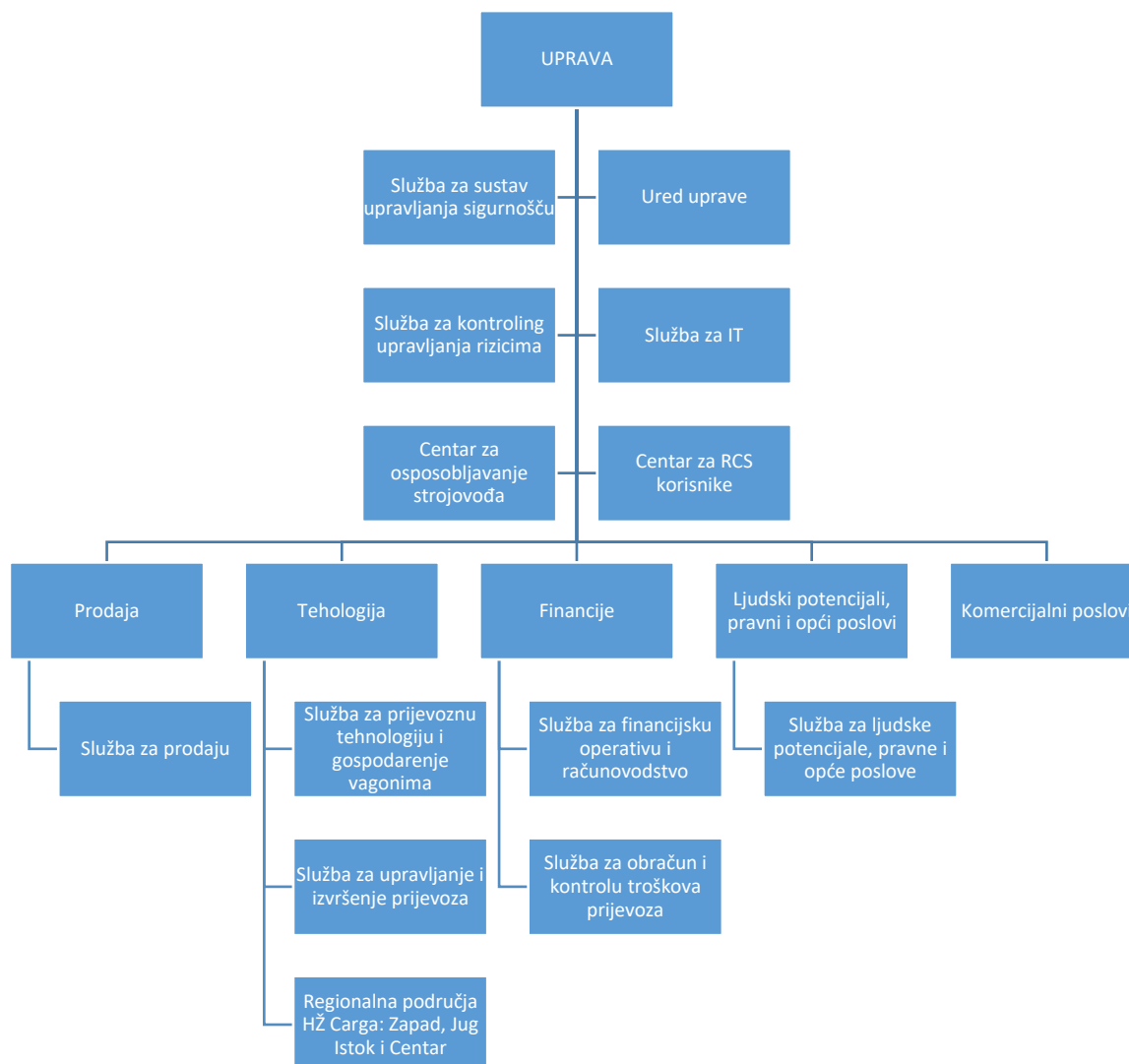
Temeljni kapital društva iznosi 1 000 000 000 kuna.

Društva u stopostotnom vlasništvu HŽ Carga su:

- Održavanje vagona d.o.o i
- Robno-transportni centar Brod d.o.o.

Društva u djelomičnom vlasništvu HŽ Carga su:

- CROKOMBI d.o.o (47.55% iznosi vlasnički udio HŽ Carga) i
- Cargo centar Zagreb (20% iznosi vlasnički udio HŽ Carga).

Slika 6. Ustrojstvo HŽ Carga d.o.o

Izvor: prilagodio autor prema Službeni vjesnik 17/2019 (u prilogu), Operativni plan provedbe politike sigurnosti HŽ Carga d.o.o za 2019. godinu

4.3 ENNA TRANSPORT d.o.o

Tvrtka ENNA transport d.o.o se bavi željezničkim prijevozom tereta u unutarnjem i međunarodnom željezničkom prometu [10]. Tvrtka je osnovana 2012. godine kao Adria Transport d.o.o., a od siječnja 2015. godine kao PPD Transport ulazi u sastav ENNA grupe. S prijevozima je započela u 2016. godini.

ENNA transport je prvi hrvatski privatni željeznički prijevoznik tereta koji obavlja usluge organizacije prijevoza diljem Europe. Vozni park se uglavnom sastoji od iznajmljenih najmodernijih lokomotiva u Europi Siemens Vectron.

Društvom upravlja predsjednik grupe koji je ujedno i njen vlasnik te njemu odgovara uprava koja se sastoji od 3 člana.

Djelatnost društva obuhvaća prijevoz za vlastite potrebe, prekrcaj tereta u željezničkim službenim mjestima, usluge skladištenja, pakiranje, kupnja i prodaja robe, transport nafte i naftnih derivata i ostale popratne djelatnosti.

Temeljni kapital društva iznosi 20 020 000 kuna.

4.4 RAIL CARGO CARRIER-CROATIA d.o.o

Rail Cargo Carrier - Croatia d.o.o je društvo s ograničenom odgovornošću koje se bavi željezničkim prijevozom tereta [11]. Društvo je u vlasništvu Austrijskih saveznih željeznica (Österreichische Bundesbahnen – OBB) koje su u vlasništvu Republike Austrije. Trenutno društvo broji 9340 zaposlenih i teži k unaprjeđenju i osposobljavanju postojećeg kadra. Društvom upravlja uprava koja se sastoji od 10 članova.

Predmet poslovanja društva odnosi se na usluge u željezničkom prijevozu, iznajmljivanje željezničkih vozila i opreme i savjetovanje u vezi poslovanja i upravljanja.

Temeljni kapital društva iznosi 20 000 kuna.

4.5 SŽ TOVORNI PROMET d.o.o

Slovenske železnice (SŽ) tovorni promet d.o.o je društvo koje se bavi prijevozom tereta u unutarnjem i međunarodnom prometu. SŽ tovorni promet d.o.o je u vlasništvu društva Slovenske železnice d.o.o čije je sjedište u Ljubljani [12].

Društvom upravlja uprava koja broji 3 člana i ona se bira na mandat od četiri godine.

Društvo nudi usluge prijevoza tereta, skladištenja robe, prekrcaj tereta, posredovane u prometu nekretninama i iznajmljivanja strojeva i opreme.

Temeljni kapital društva iznosi 36 860 941 eura.

4.6 TRANSAGENT RAIL d.o.o

Transagent rail d.o.o je željeznički prijevoznik koji se bavi prijevozom tereta koja je s radom u željezničkom sektoru počela 2017.godine. Tvrtka ima sjedište u Rijeci. Osnivač društva je Transagent međunarodna pomorska i prometna agencija d.o.o [13].

Društvo uz prijevoz tereta obavlja kupnju i prodaju robe i tereta, prekrcaj u lukama i pristaništima, organizira prijevoz kopnom vodom i zrakom, trguje motornim vozilima i posluje s nekretninama, skladišti robu te održava, servisira i iznajmljuje strojeve i elektroničke aparate.

Temeljni kapital društva iznosi 280 000 kuna.

4.7 EURORAIL LOGISTICS d.o.o

Eurorail logistics d.o.o je željeznički prijevoznik koji prevozi isključivo tereta. Društvo je osnovano 2012. godine i ono je u vlasništvu mađarskih željeznica [14].

Osim željezničkog prijevoza, Eurorail logistics d.o.o obavlja usluge manevriranja i ranžiranja, proizvodi alat i električnu opremu, popravlja strojeve, proizvodi metale i konstrukcije od njihovih dijelova, strojno obrađuje metal, posluje s nekretninama te projektira i gradi građevine.

Trenutno društvo posjeduje 10.000 željezničkih vagona i 300 lokomotiva.

Temeljni kapital društva iznosi 20 000 kuna.

4.8 RAIL & SEA d.o.o

Rail&Sea d.o.o je društvo osnovano 1997. godine u Austriji. Društvo je u privatnom vlasništvu i u njenom vlasništvu je 21 ured u 10 različitih Europskih zemalja [15].

Djelatnost društva obuhvaća prijevoz tereta i pružanje željezničkih usluga, agencijske djelatnosti u cestovnom prometu, prijevoz za vlastite potrebe, popravak strojeva i opreme, prijevoz oružja i streljiva, skladištenje robe, tehničko ispitivanje i analiza i iznajmljivanje željezničkih vozila.

Temeljni kapital društva iznosi 76 000 kuna.

4.9 TRAIN HUNGARY d.o.o

Društvo je osnovano 2005. godine i ono je željeznički prijevoznik koji se bavi prijevozom tereta [16]. Tvrtka je ustrojena kao podružnica društva Train Hungary maganvasutipari kojom upravlja uprava koja se sastoji od 5 članova.

Djelatnost podružnice odnosi se na pružanje željezničkih usluga, lijevanje lakih metala, proizvodnju metalnih konstrukcija, proizvodnju alata, kupnju i prodaju robe, promet nekretninama te prijevoz za vlastite potrebe.

5. STUDIJA SLUČAJA: HŽ INFRASTRUKTURA

HŽ Infrastruktura d.o.o (HŽI) je upravitelj željezničke infrastrukture u Republici Hrvatskoj koji je odgovoran za upravljanje, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture [17]. Organizacija društva temelji se na odredbama Zakona o željeznici, Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava i Zakona o trgovačkim društvima, kao i na izjavi o osnivanju društva HŽ Infrastruktura d.o.o. Temeljni kapital društva iznosi 224 188 000 kuna.

Društva koja su u stopostotnom vlasništvu HŽ Infrastrukture d.o.o su:

1. Pružne građevine d.o.o.,
2. Croatia express d.o.o. (u stečaju) i
3. Proizvodnja-regeneracija d.o.o.

Djelatnost HŽI je upravljanje željezničkom infrastrukturom, organiziranje i reguliranje željezničkog prometa, održavanje željezničke infrastrukture i provedba investicija u željezničku infrastrukturu.

5.1 Upravljačka struktura HŽ Infrastrukture d.o.o

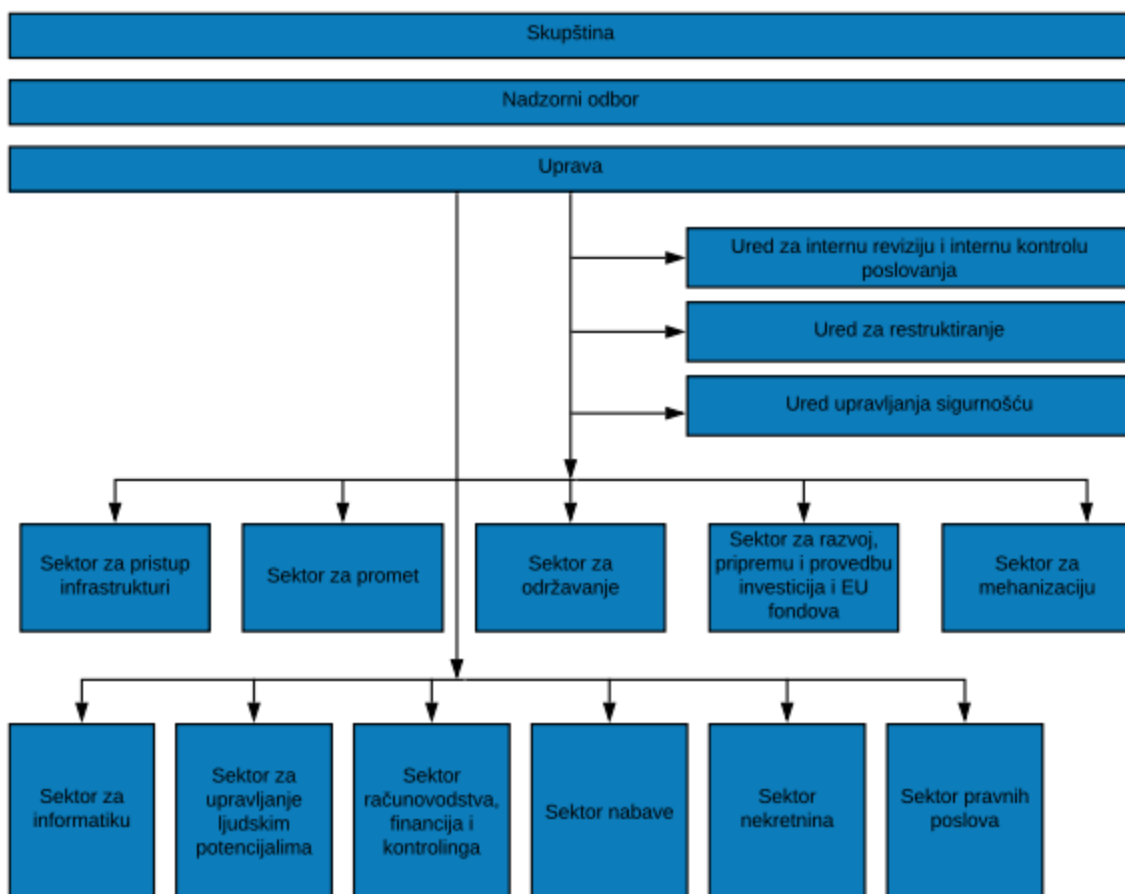
Uprava društva sastoji se od pet članova te se jedan od njih imenuje kao Predsjednik Uprave [18]. Predsjednik uprave i članovi uprave imenovani su na razdoblje od četiri godine. Uprava obavlja poslove kao što su zastupanje društva, sastavljanje izvješća o poslovanju i rezultatima. Isto tako, izvještava Nadzorni odbor o poslovanju i donosi odluke za dobrobit cjelokupne organizacije.

Nadzorni odbor ima tri člana od kojih se jedan imenuje Predsjednikom Nadzornog odbora, a jedan član je predstavnik radnika. Nadzorni odbor nadzire vođenje društva sukladno odredbama propisanih Zakonom o željeznici i Zakonom o trgovačkim društvima.

Skupštinu društva kao jedini član društva čini Ministar mora, pomorstva, prometa i infrastrukture. Skupština se saziva najmanje jednom godišnje i uvijek kada to zahtijevaju interesi društva. Ministar odnosno Skupština društva odlučuje o financijskim izvješćima društva, imenovanju i opozivu članova uprave, podjeli i povlačenju poslovnih udjela, izmjeni izjave o osnivanju i svim pitanjima koja su od ključne važnosti za dobrobit društva.

HŽI svoje poslovanje provodi kroz operative sektore, sektore podrške te urede koji su organizirani kao organizacijske jedinice. Operativni sektori dijele se na:

1. Sektor za pristup infrastrukturi,
2. Sektor za promet,
3. Sektor za održavanje i
4. Sektor za razvoj, pripremu i provedbu investicija i EU fondova.

Slika 7. Organizacijska struktura HŽI

Izvor: prilagodio autor prema Godišnjem izvješću HŽ Infrastrukture d.o.o za 2018. godinu

5.2 Sektor za promet

Sektor za promet jedan je od četiri operative sektora čija je osnovna djelatnost organiziranje i reguliranje željezničkog prometa. Cilj mu je osigurati maksimalnu iskoristivost kapaciteta uz što veću sigurnost. U skladu s propisima i odredbama za

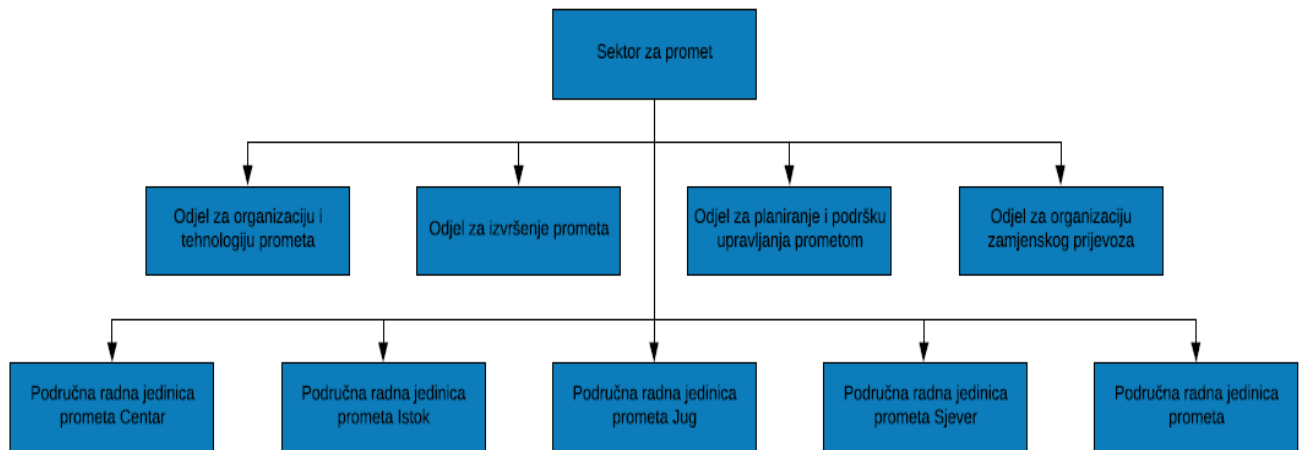
reguliranje i upravljanje prometa, Sektor za promet upravlja voznim putovima uz pomoć signalizacije i skretnica.

Sektor za promet odgovoran je za sljedeće poslove:

1. Organiziranje i reguliranje željezničkim prometom,
2. Upravljanje i nadzor nad izvršenjem željezničkog prometa,
3. Organizacija rada pruga i kolodvora,
4. Organizacija i nadzor graničnog prometa,
5. Proračun i praćenje iskorištenja prometno-tehnoloških kapaciteta,
6. Izrada prijedloga optimalnog korištenja prometno-tehnoloških kapaciteta,
7. Planiranje i praćenje troškova u prometnom sektoru,
8. Poboljšavanje radnih uvjeta u prometnom sektoru,
9. Upravljačka podrška radnim procesima u prometnoj djelatnosti te
10. Strateško i operativno planiranje i praćenje angažiranosti radnika.

5.2.1 Ustrojstvo Sektora za promet

Ustrojstvo Sektora za promet prikazano je na sljedećoj slici:

Slika 8. Organizacijska struktura Sektora za promet

Izvor: prilagodio autor prema Internom aktu HŽ Infrastrukture d.o.o

Sektor za promet dijeli se u pet područnih radnih jedinica:

1. Sjever,
2. Centar,
3. Istok,
4. Zapad i

5. Jug.

Područne radne jedinice organiziraju cjelokupan rad prometne djelatnosti na sukladno s pravilnicima, uputama i ostalim aktima, provode nadzor nad reguliranjem i upravljanjem prometa, izdaju zapovjedi, propisuju postupke i izrađuju upute u cilju sigurnog i urednog provođenja prometa na području područne radne jedinice, sudjeluju u organizaciji i izvedbi radova, sudjeluju u određivanju tehničkih uvjeta za prijevoz specijalnih tereta te obavljaju kvantitativni prijem robe [20].

Svim operativnim sektorima rukovodi direktor, i to tako da svaki operativni sektor ima svog direktora. Direktor upravlja previđenim sektorom i on se smatra nadređenim radnikom. Nadređene radnike imenuje i razrješava Uprava HŽ Infrastrukture. Uz direktora, nadređenim osobama smatraju se i pomoćnici i zamjenici sektora, voditelj područja regulacije prometa, šefovi kolodvora i voditelji za održavanje signalno-sigurnosnog sustava, voditelji dionica i voditelji nadzornih grupa. Direktor Sektora za promet odgovoran je za organizaciju rada u području u kojem sektor djeluje, planira poslove koji će se izvršavati i prati izvršenje zadanih poslova.

Djelatnost Sektora za prometa odvija se kroz Odjel za organizaciju i tehnologiju prometa, Odjel za izvršenje prometa, Odjel za planiranje i podršku upravljanja prometom, Područne radne jedinice prometa te Odjel za organizaciju zamjenskog prijevoza.

Odjel za organizaciju i tehnologiju prometa organizira rad pruga i kolodvora, surađuje s tehničkim odjelima kod obnove i modernizacije infrastrukture, obavlja pregled poslovnih redova kolodvora, optimizira manevarski rad, prati propise i izrađuje prijedloge u vezi s poboljšavanjem svih akta u upravljanju željezničkim prometom.

Odjel za izvršenje prometa upravlja i nadzire vožnju vlakova, objedinjuje rad svih Područnih radnih jedinica, provodi nadzor nad provedbom voznog reda, zaprima zahtjeve dodjele trasa sukladno Izvješću o mreži, organizira promet vlakova za vrijeme zatvaranja pruga i kolosijeka, organizira prijevoz izvanrednih pošiljaka i organizira pokusne vožnje na zahtjev željezničkih prijevoznika.

Odjel za planiranje i podršku upravljanja prometom izrađuje prijedlog Plana poslovanja za Sektor prometa i Područne radne jedinice. U skladu s njim, izrađuje dinamiku ulaganja u projekt koji će omogućiti unaprjeđenje u bilo kojem smislu. Izrađuje tehnološka i ekonomska opravdanja za ulaganja, planira troškove i dinamiku

realizacije usluga, prati tad informatičkog sustava i predlaže stručna poboljšanja s prometnog stajališta.

Odjel za organizaciju zamjenskog prijevoza obavlja poslove vezane uz organiziranje zamjenskog prijevoza putnika u slučajevima zatvora pruge, koordiniranje poslova iz područja zamjenskog prijevoza, vodi brigu o tehničkoj ispravnosti autobusa, kontrolira primjenu normativnog radnog vremena i materijala za popravke te surađuje s ostalim organizacijskim jedinicama.

5.2.2 Izvršenje prometa

Promet se može definirati kao proces premještanja ljudi, roba i informacija u određenim vozilima, korištenjem kapaciteta prometne mreže prema utvrđenim pravilima i protokolima. Za izvršenje željezničkog promet, u HŽ Infrastrukturi d.o.o izdvajaju se radna mjesta:

1. Prometnik vlakova,
2. Šef kolodvora,
3. Prometni dispečer i
4. Glavni prometni dispečer.

Prema Pravilniku o signalima, signalnim znakovima i signalnim oznakama u željezničkom prometu [19], prometnik vlakova je izvršni radnik koji na siguran i uredan način regulira kretanje vlakova i željezničkih vozila u kolodvoru i u međukolodvorskim odsjecima. Dužnost prometnika vlakova je da:

1. Prati hod vlakova i usklađuje isti s voznim redom,
2. Obavještava službeno osoblje o promjenama i odstupanjima u prometu vlakova,
3. Ispostavlja naloge o promjenama u prometu za vozno osoblje,
4. Vodi dnevnik, preglede, izvješća i druge evidencije vezane za hod vlakova i sigurnost prometa,
5. Obavlja poslove za željezničke prijevoznike sukladno odredbama ugovora s istima,
6. Planira otpremu vlakova,
7. Nadzire i organizira rad manevre i organizira pravodobnu obustavu manevre i osiguranje vozila od samopokretanja,

8. Organizira, koordinira i nadzire rad manevarskih odreda u kolodvoru,
9. Organizira pravodobno sastavljanje vlakova i
10. Prisustvuje redovnom i izvanrednom poučavanju.

Šef kolodvora je nadređeni radnik u kolodvoru svim izvršnim radnicima koji istom kolodvoru pripadaju. Svaki kolodvor ima sistematizirano jedno radno mjesto Šefa kolodvora čija je zadaća:

1. Organiziranje, usklađivanje i nadziranje rada kolodvora u kojem ima sjedište i ostalih kolodvora koji su mu pod nadzorom,
2. Obavlja raspored rada osoblja,
3. Vođenje evidencije radnog vremena i službenih putovanja,
4. Praćenje radne i zdravstvene sposobnosti radnika,
5. Svakodnevno, putem pomoćnika ili neposredno obavlja pregled poslovanja na radnim mjestima,
6. Obavljanje nadzorne službe u kolodvoru i podređenim službenim mjestima,
7. Istraživanje izvanrednih događaja u kolodvoru i na dodijeljenom dijelu pruge,
8. Obavljanje analize rada prometnika vlakova i ostalog kolodvorskog osoblja pregledom radne dokumentacije,
9. Kontroliranje stanja, čistoće i upotrebljivosti skretnica te ostalih kolodvorskih postrojenja,
10. Poučavanje radnika,
11. Poduzimanje mjera za otklanjanje nepravilnosti u kolodvoru i podređenim službenim mjestima,
12. Suradivanje s korisnicima usluge prijevoza,
13. Po potrebi sudjeluje u redovitom poučavanju radnika iz prometnih propisa,
14. Osigurava dostupnost prometnih propisa,
15. Obavlja materijalne i administrativne poslove te
16. Odgovara za provedbu poslova i radnih zadataka iz djelokruga svog opisa poslova te za kontrolu provedbe poslova i radnih zadataka radnika kojima rukovodi.

Prometni dispečer je radnik koji iz središnjeg mjesta nadzire provedbu voznog reda i obavlja potrebne korekcije u provedbi voznog reda i plana prometa vlakova. Obavlja poslove koji uključuju:

1. Davanje suglasnosti željezničkim prijevoznicima na plan prometa vlakova kao i na korekciju plana prometa,
2. Zaprima ad hoc zahtjeve za trase od željezničkih prijevoznika, uvodi ih u promet te iste arhivira,
3. Obavlja neprekidan nadzor nad izvršenjem voznog reda putem kolodvora na prugama,
4. Prati hod vlakova i rad kolodvora te izdaje potrebite zapovijedi za izvršenje voznog reda,
5. Stalno surađuje sa željezničkim prijevoznicima i susjednim sektorima izvršenja prometa,
6. U slučaju izvanrednog događaja postupa sukladno odredbama i pravilnicima te o istim obavještava sve zainteresirane i u dogovoru s prometnicima vlakova dogovara postupke za otklanjanje posljedica izvanrednog događaja,
7. Odobrava početak predviđenih zatvora pruge i kolosijeka,
8. Odobrava nepredviđene zatvore pruga i kolosijeka, a prema prethodnom dogovoru s nadređenim radnicima,
9. Provodi aktivnosti uspostave, primjene, održavanja i poboljšanja sustava upravljanja kvalitetom te
10. Odgovara za provedbu poslova i radnih zadataka iz djelokruga svog opisa poslova.

Glavni prometni dispečer ima jedno sistematizirano radno mjesto u HŽI i on obavlja sljedeće poslove:

1. Prati i analizira izvršenje voznog reda i izdaje zapovijedi,
2. Usklađuje rad dispečera prometnih operativa,
3. U slučaju izvanrednog događaja s prometnom operativom dogovara organizaciju prometa u uvjetima izvanrednog događaja,
4. Vodi evidenciju o izvanrednim događajima te u izvanrednim događajima obavještava sve zainteresirane,
5. Odobrava intervenciju pomoćnog vlaka,
6. Sastavlja dnevno izvješće o radu i odstupanjima u voznom redu,
7. U zimskim uvjetima prima izvješća o stanju na pruzi i sukladno podacima poduzima mjere za reguliranje prometa,

8. Obavlja poslove projektanta voznog reda prema ad hoc zahtjevima u slučaju njegove odsutnosti,
9. Obavlja ostale poslove u okviru stručnosti i radnog iskustva te
10. Odgovara za provedbu poslova i radnih zadataka iz djelokruga svog opisa poslova.

6. Zaključak

Željeznički promet je skup povezanih različitih podsustava koji u svom međusobnom djelovanju omogućuju odvijanje željezničkog prometa u svrhu ostvarivanja usluge prijevoza. Da bi se promet izvršio, željeznički prijevoznici i upravitelj infrastrukture trebaju ostvariti sve preduvjete propisane Zakonom o željeznici koji donosi Hrvatski Sabor.

U organizaciji željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj sudjeluju i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture koje obavlja upravne poslove u svim vidovima prometa, kao i Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, Agencija za sigurnost željezničkog prometa te Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu. HAKOM je regulator tržišta željezničkih usluga što znači da on regulira sve nezakonite postupke djelovanja na tržištu. Agencija za sigurnost željezničkog prometa regulira i nadzire sigurnost željezničkog sustava te u skladu s time izdaje potvrde i uvjerenja o sigurnosti. Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu provodi ispitivanje nesreća s ciljem utvrđivanja uzroka te na osnovu toga izdaje sigurnosne preporuke koje će unaprijediti sigurnost prometa.

U Republici Hrvatsko jedini željeznički prijevoznik koji se bavi prijevozom putnika je HŽPP koji je u državnom vlasništvu Republike Hrvatske. Ostali željeznički prijevoznici bavi se isključivo prijevozom tereta i trenutno ih je osam.

HŽ Infrastruktura d.o.o je upravitelj željezničke infrastrukture u Republici Hrvatskoj koji regulira i organizira željeznički promet. Društvo je organizirano kroz četiri organizacijske jedinice.

Da bi se željeznički sektor u Republici Hrvatskoj unaprijedio, potrebno je težiti promjenama u svim područjima. Stalnim ulaganjima u infrastrukturu i tehnologije postići će se veća kvaliteta usluge, a time i veća prijevozna potražnja.

Literatura

1. Badanjak, D., Bogović, B., Jenić, V.: Organizacija željezničkog prometa, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010.
2. Abramović, B.: Modeliranje potražnje u funkciji prijevoza željeznicom, Fakultet prometnih znanosti, Zagreb, 2010.
3. Abramović B, Šipuš D, Leko M. The Analysis of the Organisation of Railway Passenger Transport on the Liberalised Market. Proceedings of the International Conference on Road and Rail Infrastructure CETRA, Zadar, 2018.
4. Abramović B, Šipuš D, Ribarić M. Analysis of the Organisation of Railway Freight Undertaking: A Case Study of HŽ Cargo Ltd. MATEC Web of Conferences, 2018.
5. Zakon o željeznici, Narodne novine, br. 94/13
6. <https://mppi.gov.hr> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
7. <https://www.hakom.hr/default.aspx?id=3700> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
8. <https://www.asz.hr> (Pristupljeno; lipanj 2020.)
9. <https://www.ain.hr> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
10. Zakon o trgovačkim društvima, narodne novine, br. 152/11
11. <http://www.hzpp.hr/>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
12. <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
13. <http://www.hzcargo.hr/>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
14. <https://www.enna.hr/transport-t2>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
15. <https://www.railcargo.com/>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
16. <http://www.slo-zeleznice.si/sl/tovorni-promet>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
17. <https://transagent.biz/> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
18. <https://www.eurorail.rs/> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
19. <https://www.railsea.at/en/> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
20. <http://trainhungary.hr/> (Pristupljeno: lipanj 2020.)
21. <http://www.hzinfra.hr/>(Pristupljeno: lipanj 2020.)
22. Godišnje poslovno izvješće za 2018. godinu HŽ Infrastrukture d.o.o
23. Pravilnik o značenju i uporabi signala, signalnih znakova i signalnih oznaka u željezničkom prometu, Narodne novine, br. 40/07 i 120/08
24. Interna dokumentacija HŽ Infrastrukture d.o.o

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj _____ završni rad
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na
objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz
necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj
visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu _____ završnog rada
pod naslovom **Organizacija željezničkog sektora u Republici Hrvatskoj**

na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom
repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

U Zagrebu, _____ 4.7.2020 _____

Student/ica: _____

(potpis)